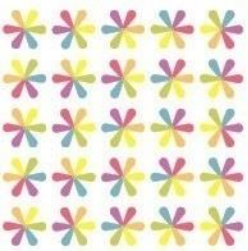

6. konferenca učiteljev/-ic naravoslovnih predmetov – NAK 2021

IZZIVI AVTENTIČNOSTI V NARAVOSLOVNEM IZOBRAŽEVANJU

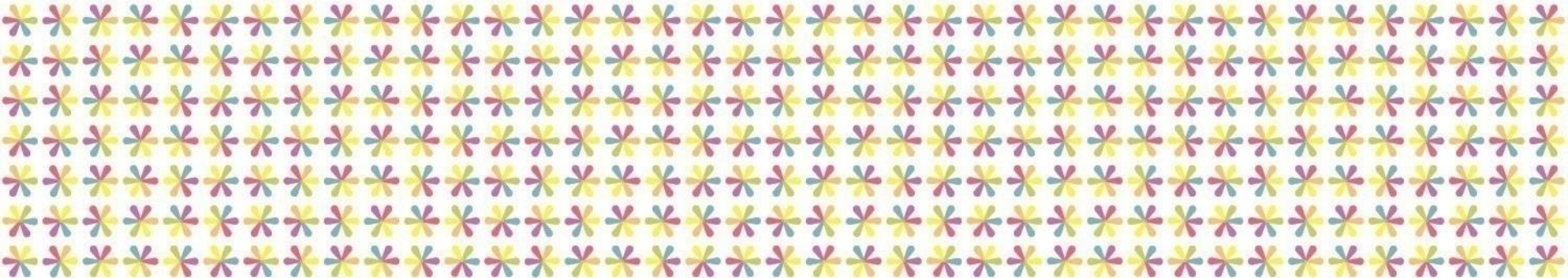

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

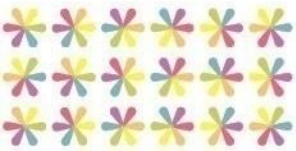
Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

PSIHOSOCIALNE STISKE OTROK IN MLADOSTNIKOV V ČASU EPIDEMIJE IN PODPORNI PEDAGOŠKI ODZIVI NANJE

Dr. Mija M. Klemenčič Rozman

Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta

6. konferenca učiteljev/-ic naravoslovnih predmetov – NAK 2021

IZZIVI AVTENTIČNOSTI V NARAVOSLOVNEM IZOBRAŽEVANJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

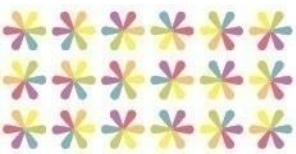
Kriza

Je začasno stanje vznemirjenosti in dezorganizacije, katerega najpomembnejši značilnosti sta:

- 1) posameznikova nezmožnost spoprijeti se z nastalo situacijo z uporabo običajnih metod reševanja problemov ter
- 2) možnost za radikalno pozitiven ali negativen izid (Slaikeu, 1990, v Collins & Collins, 2005).

Značilnosti krize so torej (Collins in Collins, 2005, str. 5):

- 1) v krizni situaciji nastopa določljiv stimulus oz. katalizator: ovira do pomembnega cilja, življenjski dogodek, travmatsko doživetje. Ta stimulus je lahko predvidljiv (npr. upokožitev) ali nepredvidljiv (npr. diagnoza progresivne bolezni),
- 2) posameznikova zaznava tega stimulusa ali dogodka in njegovega vpliva,
- 3) vpliv na posameznika presega njegove/njene zmožnosti spoprijemanja z njegovimi/njenimi običajnimi prilagoditvenimi zmogljivostmi.

2 temeljni skupini kriz

R

KRIZA KOT POSLEDICA RAZVOJNIH PREHODOV

Npr.

Prehod iz otroštva v adolescenco.

Osamosvajanje od primarne družine.

Soočanje s staranjem.

S

KRIZA KOT POSLEDICA SITUACIJSKIH PREHODOV

Npr.

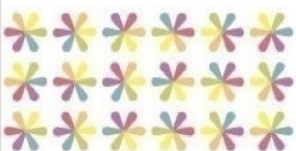
Selitev v dijaški dom.

Ločitev (staršev).

Razhod v partnerstvu.

Epidemija.

....

Kriza epidemije

KORONAVIRUS MINE: „Kriza je minila.“ „Naučil/a sem se nekaj iz tega in sem močnejši/a.“

KLIC: „Na Kitajskem je nov virus.“

ZANIKANJE: „To se tu ne bo zgodilo.“

BES: „Zakaj prej niste ukrepali?“

STRAH:

„Kaj se bo zgodilo z nami?“
„V bližini so ljudje s koronavirusom!“
„In če zbolimo in ni kapacitet za zdravljenje?“

SPREJEMANJE:

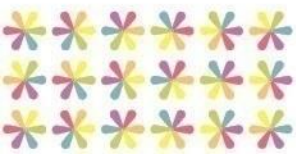
„Žalosten/a sem.“
„Počutim se ranljivo.“

NOVE NAVADE IN ZAUPANJE:

„Skrbim zase in se varujem.“
„Vidim priložnost za učenje.“
„Pomagam drugim.“
„Naslanjam se na smisel za humor.“
„Zaupam temu, kar nas želiš naučiti.“

:PILARJERICÓ

Dostopno na: https://elpais.com/elpais/2020/03/16/laboratorio_de_felicidad/1584365848_234280.html

6. konferenca učiteljev/-ic naravoslovnih predmetov – NAK 2021

IZIZVI AVTENTIČNOSTI V NARAVOSLOVNEM IZOBRAŽEVANJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Kako je epidemija vplivala na otroke in mladostnice/ke?

Vir: <https://www.nijz.si/sl/mladostniki-iz-manj-premoznih-druzin-v-casu-covid-19-bolj-ogrozeni-namenimo-jim-vecjo-pozornost>

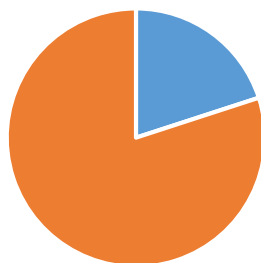
Neenaki pogoji za šolsko delo v prvem valu

	Dostop do računalnika, tablice, telefona.	90 % pogosto ali zelo pogosto	10 % občasno, redko ali nikoli
	Dovolj prostor za opravljanje šolskih obveznosti.	85 % imelo	15 % ni imelo
	Pomoč pri šolskih obveznostih in podporo s strani učiteljev in staršev.	73 % imelo	skoraj 27 % ni imelo
	Imeli dovolj informacij od staršev, šole, medijev, da bi lahko razumeli, kaj se dogaja v državi.	79 % da	21 % ne
	Doma se je zaradi pandemije poslabšala finančna in socialna situacija.	54 % ne	46 % da

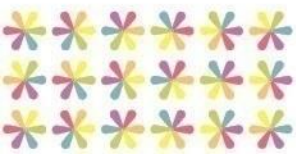
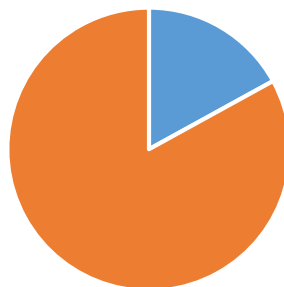

Občutki osamljenosti v prvem valu

- Približno petina mladostnikov se je med pandemijo počutila zelo pogosto ali pogosto osamljena in ni imela občutka, da je del skupine prijateljev.

- 17 % mladostnikov pa ni imelo (nikoli ali le redko) na voljo ljudi, s katerimi bi se lahko pogovarjala.

Mladostniki iz manj premožnih družin v prvem valu bolj ranljivi in s slabšimi pogoji za šolanje

Iz manj premožnih družin Iz bolj premožnih družin

	Se ne počutijo kot del skupine prijateljev.	90	31 %	18 %
	Imeli redkeje svoj prostor za opravljanje šolskih obveznosti		32 %	14 %
	Niso imeli podpore pri šolskih obveznostih s strani učiteljev in staršev (podobno glede info za razumevanje, kaj se dogaja v državi.).		32 %	18 %
	Se počutili osamljene.		38 %	18 %
	Domu se je zaradi pandemije poslabšala finančna in socialna situacija		76 %	39 %

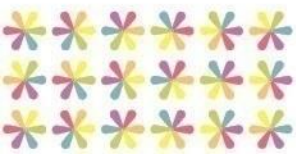

Epidemija je obtežila življenjske položaje

↑ dejavnike tveganja in ↓ varovalne dejavnike

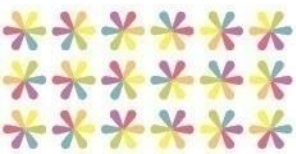
Nekateri otroci, mladostniki (in odrasli) so tem stiskam še bolj izpostavljeni – predvsem tisti, kjer je že pred epidemijo bilo prisotnih več in različnih vidikov ranljivosti.

Na vsak način so to otroci in mladostniki/ce iz manj premožnih družin. Prav tako pa otroci in mladi, ki so tudi sicer diskriminirani zaradi etnične identitete, spola in spolne usmerjenosti, posebnih potreb ter travmatizirani otroci (pogosto se te kategorije prepletajo v eni življenjski zgodbi).

ODNOSI MED POJMI STRES, KRIZA, TRAVMA

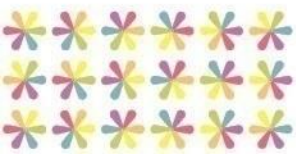
- Travmatski dogodki so posebna vrsta kriznih dogodkov (Collins in Collins, 2005), ki so tako ekstremni, močni in ogrožajoči, da bi verjetno spravili v trajno stisko vsakogar (MKB-10-AM). Preplavijo posameznikov občutek varnosti, tj. odvzamejo občutek nadzora nad situacijo, občutek poveznosti z drugimi in smisla (Herman Lewis, 2010).
- Četudi na prvi pogled nenavadni, so travmatski odzivi normalni odzivi na nenormalne okoliščine (in ne obratno!).
- Nekaj primerov: naravne nesreče, vse vrste nasilja in zlorab s strani neznanih ali poznanih oseb, vojne, prometne nesreče*, priča nasilju, napadom itd.

Šola naj (p)ostane varovalni dejavnik

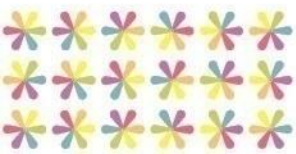
(Mikuš Kos, 2019)

- Gojiti kulturo šole, ki omogoča, da vsak otrok doživi šolski uspeh ali vsaj uspeh pri nekem predmetu ali nekem področju.
- Gojiti vključujočo oz. dobro psihosocialno klimo šole in razreda (otrok naj bi imel dober odnos z vsaj enim od učiteljev ali dober odnos s sošolcem ali skupino sošolcev ali razrednikom).
- „Odprta vrata“ šolske svetovalne službe in kultura šole, ki celostno razume psihosocialne stiske.
- Različni preventivni programi: zdravega življenja, preprečevanja nasilja, preprečevanja uživanja drog, ozaveščanja o duševnem zdravju ...
- Različni in BREZPLAČNI krožki, interesne dejavnosti, projekti, kjer še posebej omogočamo vključevanje otrokom z manj priložnostmi (ne glede na učni uspeh) ...

Naše pedagoško delovanje naj (p)ostane varovalni dejavnik

- Upoštevajmo, da ima stiska različne oblike, tudi povsem neopazne, pa tudi kričeče in vedenjsko moteče (otroci pripovedujejo z vedenjem).
- Ne predvidevajmo in ne določajmo, kaj otroci in mladi potrebujejo, temveč opazujemo, vprašajmo, kaj jim je v podporo, kaj so njihovi cilji in vizije in se odzivajmo na povedano.
- Vnaprej informirajmo o predvidenih vsebinah, načinih dela, časovnih rokih ter ostalih informacijah, ki krepijo preglednost nad situacijo. To veča občutek varnosti. Hkrati povejmo, da bomo po potrebi kdaj tudi kaj prilagodili, a bomo o tem sproti obvestili oz. se dogovarjali.
- Ohranjajmo visoke cilje za otroke in mlade, a po potrebi prilagajajmo načine, kako jih bodo dosegali.
- Poskrbimo za dobre odnose z učenci/kami in dobre odnose v razredu, še posebej če smo v vlogi razrednika (pomoč svetovalne službe). Za gradnjo odnosov je potreben čas in angažma.
- Povežimo se z drugimi učitelji/cami in svetovalno službo, če opažamo nenavadne spremembe pri nekem učencu/ki.
- Podučimo se o pedagoških pristopih, ki so kulturno-, spolno- in socialnoekonomsko občutljivi.
- Omogočajmo prostor za pogovor z otroki in mladimi o tem, kaj se lahko iz take krize naučimo. Naj delijo svoja spoznanja.
- Ustvarjajmo priložnosti, da bodo otroci in mladi aktivni soustvarjalci šolskega dogajanja.
- Naj bo pouk oz. šola prostor tudi za šalo in zabavo. Humor ima pomembno mesto za dobro počutje.
- In nenazadnje: poskrbimo zase (kakor koli to za našo trenutno situacijo pomeni), da bomo lahko zadovoljni pri svojem delu.

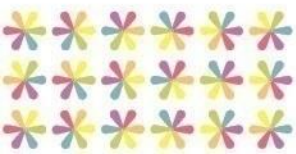
Pogovor o krizi/pandemiji z otroki in mladimi

- Primerno njihovi starosti, razvojni stopnji, stvarno in časovno omejeno.
- Najprej poskrbimo zase, da bomo lahko za otroke.
- Viri pomoči za otroke (in odrasle) v času krize Covid-19:
 - <http://www.dps.si/za-javnost/koronavirus/>
 - <https://www.nijz.si/sl/gradiva-za-psiholosko-pomoc-v-casu-soocanja-z-novim-koronavirusom-strokovna-javnost-slovenski-jezik#splosno>
 - <https://www.skzp.si/covid-19/kam-po-pomoc-otroci/>

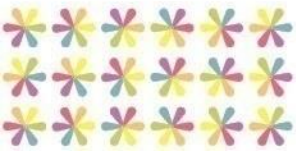

Priporočam v branje prispevek dr. Anice Mikuš Kos:

<http://www.dps.si/wp-content/uploads/2020/04/Pogovori-z-otroki-o-videnju-sveta-med-epidemijo.pdf>

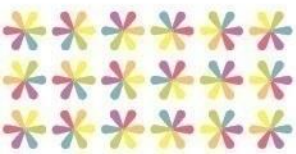

- Kaj od povedanega danes vam je danes izstopalo in kaj od tega bi morebiti želeli preizkusiti (že prihodnji teden) pri svojem pedagoškem delu?

Hvala za pozornost!

Mija.Klemencic@pef.uni-lj.si

6. konferenca učiteljev/-ic naravoslovnih predmetov – NAK 2021
IZZIVI AVTENTIČNOSTI V NARAVOSLOVNEM IZOBRAŽEVANJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

